

Sygn. akt IX Ca 704/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jacek Barczewski (spr)
Sędziowie:	SO Mirosław Wieczorkiewicz SO Agnieszka Żegarska
Protokolant:	prac. sądowy Izabela Ważyńska

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2018 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa K. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Pieszku z dnia 31 stycznia 2018 r., sygn. akt I C 800/17,

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że pozbawia wykonalności w części tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Pieszku z dnia 31 grudnia 2008 r. (sygn. akt V Nc 1001/08), któremu nadano klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 27 stycznia 2009 r., a mianowicie co do odsetek ustawowych od należności głównej w wysokości 793 zł za okres od 28 stycznia 2009 r. do dnia 19 listopada 2015 r., zaś w pozostałej części powództwo oddala,

II. oddala apelację w pozostałym zakresie,

III. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

Mirosław Wieczorkiewicz Jacek Barczewski Agnieszka Żegarska

Sygn. akt IX Ca 704/18

UZASADNIENIE

K. K. wytoczył powództwo przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Pieszku

z dnia 31 grudnia 2008 roku wydanego w sprawie V Nc 1001/08, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 27 stycznia 2009 roku.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł zarzut przedawnienia roszczenia stwierdzonego opisanym wyżej tytułem egzekucyjnym.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu wskazał, że z uwagi na treść przepisów art. 125 § 1 k.c. i art. 123 § 1 pkt 1 k.c. podniesiony przez powoda zarzut przedawnienia roszczenia jest oczywiście bezzasadny.

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2018 r. Sąd Rejonowy w Piszcu powództwo oddalił i nie obciążył powoda kosztami procesu.

W części ustalającej podniósł, że Sąd Rejonowy w Piszcu nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 31 grudnia 2008 roku wydanym w sprawie V Nc 1001/08 z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. przeciwko K. K., nakazał pozwanemu aby zapłacił w ciągu dwóch tygodni na rzecz powoda kwotę 793,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28.04.2007r. do dnia zapłaty, oraz kwotę 227,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W dniu 27 stycznia 2009 roku powyższy tytuł egzekucyjny został zaopatrzony w klauzulę wykonalności.

Na wniosek wierzyciela (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. i w oparciu o opisany wyżej tytuł wykonawczy, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Piszcu wszczął przeciwko dłużnikowi K. K. postępowanie egzekucyjne pod sygnaturą akt Km 813/09.

Dokonując oceny materiału dowodowego zważył, iż podstawę prawną roszczenia powoda stanowi przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane (...).

Przepis powyższy stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. W oparciu o regulacje materialnoprawne w literaturze rozróżnia się zdarzenia zależne od woli stron (np. spełnienie świadczenia, potrącenie) oraz niezależne od woli stron (m.in. przedawnienie roszczenia, niemożność świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie odpowiada).

Powództwo opozycyjne jest środkiem merytorycznej obrony przed egzekucją. Konieczność podjęcia obrony na tej drodze pozostaje w związku z zasadą wyrażoną w art. 804 k.p.c., który zakazuje organowi egzekucyjnemu badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym.

Wskazał dalej, że powód w uzasadnieniu swego żądania podniósł zarzut przedawnienia roszczenia stwierdzonego przedmiotowym tytułem egzekucyjnym. Zważywszy na treść przepisów kodeksu cywilnego regulujących przedawnienie roszczeń, stwierdził, iż podniesiony przez powoda zarzut przedawnienia jest bezzasadny.

Sąd I instancji podniósł, iż zgodnie z art. 117 k.c. roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. W myśl art. 118 k.c. termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. Jednakże, roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy (art. 125 § 1 zd. 1 k.c.).

Stosownie do treści art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem

polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Mając na uwadze powyższe zauważył, iż w przedmiotowej sprawie doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia na skutek podjęcia przez wierzyciela czynności przed Sądem i Komornikiem zmierzających do wyegzekwowania roszczenia stwierdzonego przedmiotowym tytułem egzekucyjnym. Czynnością taką było złożenie do Sądu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności oraz, po uzyskaniu klauzuli wykonalności, złożenie do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Piszcu wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Tymczasem zgodnie z art. 124 § 1 k.c. po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. W razie przerwania przez czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone (art. 124 § 2 k.c.).

Jak bezspornie ustalono, klauzula wykonalności została nadana przedmiotowemu tytułowi egzekucyjnemu w dniu 27 stycznia 2009 roku. Również w 2009 roku wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 813/09, na co wskazuje sygnatura akt sprawy. Z uwagi na powyższe jednoznacznie stwierdzić zatem należy, iż w niniejszej sprawie nie upłynął 10-letni okres przedawnienia, o którym mowa w art. 125 § 1 k.c.

Mając na uwadze powyższe i ustalając, iż roszczenie (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. względem K. K. wynikające z przedmiotowego tytułu egzekucyjnego nie uległo przedawnieniu, Sąd Rejonowy stwierdził, iż w niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., czego konsekwencją jest oddalenie powództwa.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego złożył powód, który żądał jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu powtórzył argumenty dotyczące przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja powoda zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Okręgowy – jako merytorycznie rozpoznający sprawę – dopuścił dowód z dokumentów znajdujących się w sprawie egzekucyjnej KM 813/2009 (art. 382 w zw. z art. 232 zd. 2 k.p.c.), której to czynności Sąd Rejonowy bezpodstawnie zaniechał. Tymczasem zważywszy na zdarzenie prawne będące podstawą żądania pozwu, tj. zarzut przedawnienia, była ona konieczna dla prawidłowego rozpoznania sprawy.

Analiza dokumentów z akt sprawy egzekucyjnej potwierdza, iż zwalczany tytuł wykonawczy opatrzony został klauzulą wykonalności w dniu 27 stycznia 2009 r. Wniosek egzekucyjny wpłynął do komornika 11 maja 2009 r., zaś egzekucja okazała się bezskuteczna. Postanowieniem z 22 października 2009 r. komornik postępowanie egzekucyjne umorzył na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c., jednak nie podpisał sentencji postanowienia, co nakazuje uznanie go za nieistniejące (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21.01.2013 r., III CZP 84/02).

Wydanie postanowienia poprzedziło wysłuchanie wierzyciela przed umorzeniem postępowania egzekucyjnego z wezwaniem do wskazania majątku dłużnika datowane na 6 sierpnia 2009 r. Po jego otrzymaniu wierzyciel nie podjął żadnej czynności. W tych warunkach zastosowanie miał obowiązujący na tamten czas przepis art. 823 k.p.c., zgodnie z którym postępowanie egzekucyjne umarza się z mocy samego prawa, jeżeli wierzyciel w ciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania lub nie zażądał podjęcia zawieszono postępowania. Termin powyższy biegnie od dnia dokonania ostatniej czynności egzekucyjnej, a w razie zawieszenia postępowania - od ustania przyczyny zawieszenia.

Jak wskazuje się w orzecznictwie, umorzenie ex lege postępowania egzekucyjnego powinno wywoływać - przy powołaniu się na przepis art. 182 § 2 KPC - ten efekt prawny, że złożony wniosek o wszczęcie egzekucji nie może wywierać już żadnych skutków prawnych (także w zakresie biegu egzekwowanego roszczenia), jakie ustawa wiąże ze złożeniem takiego wniosku (por. wyrok SN z 14.04.2011 r., IV CSK 439/10).

W tej sytuacji wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie przerwał biegu terminu przedawnienia na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c., a zatem datą kluczową dla rozstrzygnięcia jest dzień 27 stycznia 2009 r., kiedy to nadano nakazowi zapłaty w sprawie V Nc 1001/08 klauzulę wykonalności, co oznacza, iż najpóźniej tego dnia doszło do uprawomocnienia się orzeczenia.

Na dzień zamknięcia rozprawy przed Sądem Rejonowym kwestie przedawnienia roszczeń stwierdzonych prawomocnymi orzeczeniami regulował art. 125 § 1 k.c., nie zaś jak niesłusznie podnosi apelujący, art. 117 – 119 k.c. czy też art. 819 k.c. Zgodnie z jego ówczesnym brzmieniem, roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

Należy jednak zauważyć, że z dniem 9 lipca 2018 r. weszły w życie zmiany wprowadzone do kodeksu cywilnego ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 1104).

Nowelizacja przepisów skróciła m.in. terminy przedawnienia oraz wprowadziła automatyczne badanie przedawnienia przez sąd w sprawach wytoczonych przeciwko konsumentom.

Zgodnie z nowym brzmieniem art. 125 § 1 k.c., skróceniu z 10 do 6 lat uległ termin przedawnienia w przypadku roszczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, a także roszczenia stwierdzonego ugodą zawartą przed sądem albo sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd. Jeżeli jednak stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości przedawnia się, tak jak dotychczas, z upływem 3 lat.

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2018 r. nowelizująca kodeks cywilny, zawiera przepisy intertemporalne, w tym art. 5 ust. 2, zgodnie z którym jeżeli zgodnie z ustawą zmienianą w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Jeżeli jednak przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Powyższe rozwiązanie oznacza, że gdyby dla roszczenia stwierdzonego zwalczanym tytułem stosować przepisy znowelizowane, to sześciolatek biegu terminu przedawnienia rozpoczęłby się od 9 lipca 2018 r. i zakończył 9 lipca 2024 r. Tymczasem przy zastosowaniu przepisów dotychczasowych upłyne on co do należności wynikających z nakazu zapłaty w sprawie V Nc 1001/08 z dniem 27 stycznia 2019 r., tj. po upływie 10 lat od uprawomocnienia się. Stąd dla oceny zasadności żądania powoda zastosowanie winny mieć przepisy dotychczasowe.

Jak już wcześniej wspomniano, wszczęcie przez pozwanego postępowania egzekucyjnego w sprawie KM 813/2009 nie skutkowało przerwaniem biegu przedawnienia z uwagi na jego umorzenie z mocy prawa. Pozwany, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika nie wykazał, by podjęte zostały inne czynności skutkujące taką przerwą. Stwierdzenie takie nie prowadzi jednak do uwzględnienia apelacji w całości.

Otóż jak przyjmuje się w orzecznictwie, określony w art. 125 § 1 k.c. dziesięcioletni termin przedawnienia ma zastosowanie do stwierdzonych wyrokiem roszczeń o odsetki za opóźnienie wymagalnych w dacie uprawomocnienia

się wyroku. Trzyletniemu przedawnieniu ulegają natomiast stwierdzone wyrokiem roszczenia o odsetki za opóźnienie należne i wymagalne po dniu uprawomocnienia się wyroku (por. wyrok SN z 15.01.2014 r., I CSK 197/13, wyrok SN z 12.05.2016 r., IV CSK 528/15).

Przekładając powyższe założenia na realia niniejszej sprawy, skoro nakaz zapłaty uprawomocnił się najpóźniej 27 stycznia 2009 r., to należność główna z odsetkami ustawowymi od dnia 28 kwietnia 2007 r. do 27 stycznia 2009 r. i kosztami procesu nie jest jeszcze przedawniona, albowiem skutek ten nastąpi z dniem 27 stycznia 2019 r., o ile bieg terminu przedawnienia nie zostanie przerwany.

Inaczej rzecz się ma z odsetkami ustawowymi od należności głównej naliczanymi od 28 stycznia 2009 r., które podlegają trzyletniemu terminowi przedawnienia. Niniejsza sprawa ma o tyle specyficzny charakter, że wierzyciel nie podjął (a przynajmniej tego nie wykazał) przeciwko dłużnikowi żadnych skutecznych czynności zmierzających do przerwania biegu przedawnienia roszczenia aż do momentu zamknięcia rozprawy przed Sądem Okręgowym, tj. dnia 19 listopada 2018 r. Jednocześnie pozwany może do 27 stycznia 2019 r. złożyć wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co spowodowałoby przerwanie biegu przedawnienia roszczenia odsetkowego dotyczącego należności ubocznej za trzy lata przed wszczęciem egzekucji (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Wydając wyrok Sąd bierze jednak pod uwagę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.).

Mając powyższe okoliczności na uwadze należało uwzględnić powództwo przeciwegzekucyjne w części, tj. co do odsetek ustawowych od należności głównej w wysokości 793 zł za okres od 28 stycznia 2009 r. (tj. od następnego dnia po uprawomocnieniu się nakazu) do 19 listopada 2015 r. (czyli trzech lat przed zamknięciem rozprawy), co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku w punkcie I na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Niekwestionowanym jest bowiem, że przedawnienie roszczenia jest jednym ze zdarzeń, które mogą stanowić podstawę pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w oparciu o art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

W pozostałej części apelację oddalono na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach za instancję odwoławczą orzeczono po myśli art.100 zd. 1 k.p.c., mając na uwadze jej częściowe uwzględnienie i zbliżony stopień ostania się stron ze zgłoszonymi żądaniami.

Mirosław Wieczorkiewicz Jacek Barczewski Agnieszka Żegarska